Nr 50

Näringsutskottets betänkande i anledning av proposition med förslag till lag om handel med ädelmetallarbeten jämte motion.

Ärendet

I propositionen 1971: 165 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

1. antaga ett inom finansdepartementet upprättat förslag till lag om handel med ädelmetallarbeten,

2. besluta att de uppgifter som f. n. ankommer på avdelningen för kontroll av ädelmetallarbeten hos mynt- och justeringsverket skall föras över till statens provningsanstalt den 1 juli 1972.

I anledning av propositionen har väckts en motion, som redovisas nedan.

Guldsmedsbranschens samorganisation och Guldsmedsmästarnas riksförbund har tillställt utskottet skrivelser i ärendet.

Propositionen

Lagförslaget återfinns i propositionen på s. 2—4.

Enligt den föreslagna nya lagen om handel med ädelmetallarbeten ersätts den nuvarande obligatoriska kontrollstämplingen av ädelmetallarbeten med en kontrollstämpling som skall kunna ske på begäran i varje särskilt fall. Vidare skall tillverkare och importörer av ädelmetallarbeten vara skyldiga att förse dessa med ansvarsstämplar. De nuvarande reglerna om krav på lägsta tillåtna finhalter beträffande guld-, silver- och platinaarbeten behålls oförändrade. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1973.

Motionen

Yrkande

I motionen 1971: 1599 av herrar Andersson i Örebro (fp) och Nordgren (m) hemställs att riksdagen skall anta det i propositionen framlagda lagförslaget med vissa i motionen angivna ändringar.

Motivering

Enligt 8 § i lagförslaget skall om ädelmetallarbetet består av olika metaller eller skilda delar som ej fogats ihop genom lödning, finhaltsstämpeln gälla endast för den del på vilken stämpeln anbringats. Motionärerna anser att denna bestämmelse kan komma att leda till missbruk på så vis att ansvarsstämpel anbringas så, att den ger arbetet sken av att vara värdefullare än det i verkligheten är. De föreslår därför att i

19 § skall intas bestämmelse om straffpåföljd för den som uppsåtligen anbringar stämpeln i vilseledande syfte.

Motionärerna tar vidare upp utformningen av bidragssystemet för tillsynsverksamheten. De påpekar att om bidragsbeloppet relateras till mervärdeskatten, som skett i lagförslaget, de detaljister som själva importerar vissa varor kommer att få ett betydande bokföringsarbete. Detta beror på att i affärerna säljs även sådana varor som inte är ädelmetallarbeten.

Motionärerna föreslår därför att samtliga enligt 15 § registrerade skall erlägga bidrag för tillsynsverksamheten och att Kungl. Maj:t skall meddela bestämmelser inom den i lagförslaget angivna beloppsramen.

Utskottet

Kontrollstämpling av ädelmetallarbeten infördes i Sverige genom 1752 års kontrollstadga. Denna avsåg alla inhemska arbeten av guld, silver och tenn medan bestämmelser om kontrollstämpling av utländskt guld och silverarbeten infördes 1831. Nu gällande regler finns i förordningen (1956: 328) om kontroll å ädelmetallarbeten och den i anslutning därtill utfärdade ädelmetallstadgan (1956: 329). Här ges föreskrifter om ansvarsstämplar, som tillverkaren skall anbringa, och kontrollstämpel som anbringas av mynt- och justeringsverket eller av särskilda kontrollstämplingsförrättare. Kontrollstämpel bestyrker att arbetet uppfyller fordringarna enligt förordningen — främst att metallegeringen innehåller en viss minimihalt av ifrågavarande ädelmetall. Arbeten som kontrollstämplas av mynt- och justeringsverket skall före stämplingen undersökas beträffande finhalt.

Emot detta kontrollsystem förde mynt- och justeringsverket i skrivelse år 1963 fram vissa allvarliga principiella erinringar. Verket menade att det numera inte kan anses föreligga något behov från allmän synpunkt av kvalitetskontroll beträffande ädelmetallarbeten. Här finns enligt verket inte något starkt samhällsintresse av kontroll på samma sätt som i fråga om varor som har betydelse för liv, hälsa och säkerhet eller som har stor vikt för samhällsekonomin. Vidare ansåg verket att kontrollsystemet, som innebär en statlig kvalitetsgaranti, med nuvarande organisation inte fungerar på ett tillfredsställande sätt. Verket framhöll att det enligt dess mening inte var försvarligt att fortsätta ädelmetallkontrollen i dess nuvarande form.

Frågan om kontroll av ädelmetallarbeten har sedan utretts av en sakkunnig som i betänkandet (Ds Fi 1967: 4) Om kontroll av ädelmetallarbeten lagt fram förslag om avveckling av den statliga kontrollstämplingen på ädelmetallvaror.

Förslaget till lag om handel med ädelmetallarbeten bygger på den överarbetning av betänkandet som utförts inom finansdepartementet och de synpunkter som remissinstanserna haft på en därefter framlagd de-

partementspromemoria (Ds Fi 1971: 5) Ädelmetallkontroll. Lagförslaget innebär att den statliga kontrollstämplingen skall bibehållas men att den inte längre skall vara obligatorisk utan ske på begäran i varje särskilt fall. Den obligatoriska ansvarsstämplingen för arbeten tillverkade inom landet bibehålls. Ansvarsstämplingen, som omfattar tillverkarstämpel, årsbokstav och finhaltsstämpel, skall kontrolleras genom stickprovsundersökningar. Emot dessa förslag har inte riktats några invändningar.

Med hänvisning till 8 § lagförslaget, som rör s. k. sammansatta varor, anförs i motionen 1971: 1599 att det kan finnas viss risk för att finhaltsstämpeln anbringas så, att den ger arbetet sken av att vara värdefullare än det i verkligheten är. Motionärerna önskar därför att 19 § lagförslaget skall kompletteras med en föreskrift om straffpåföljd för den som uppsåtligen anbringar stämpeln på sätt avsett att vilseleda allmänheten. Anbringande av finhaltsstämpeln på det sätt och i det syfte som anges i motionen torde ofta kunna bestraffas enligt stadgande i brottsbalkens bedrägerikapitel. Utskottet finner därför inte anledning att föreslå riksdagen att ändra 19 § lagförslaget på det sätt motionärerna avser.

Enligt lagförslaget skall ansvarsstämplar anbringas av tillverkaren eller importören som härigenom ansvarar för att utfört ädelmetallarbete motsvarar åsatt stämpel. Med hänsyn till kravet på att en så effektiv tillsyn som möjligt skall kunna upprätthållas föreslås att tillverkare, säljare och importör skall vara registrerade hos tillsynsmyndigheten. De kostnader som tillsynsverksamheten kommer att medföra skall enligt förslaget tas ut av näringsidkarna. Bidragen bör av administrativa och praktiska skäl tas ut av tillverkare och importörer. I 17 § föreskrivs att bidragets belopp skall utgå med högst en procent av omsättningen beträffande de med lagen avsedda ädelmetallvarorna och utgöra lägst 100 och högst 10 000 kr. Omsättningen bör beräknas enligt vad som gäller i fråga om skattepliktig omsättning, exklusive skatt, enligt förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt.

Denna anknytning av bidragen till mervärdeskatten på omsättningen av ädelmetallarbeten kritiseras i motionen. Motionärerna yrkar på ändring i lagförslaget så att samtliga registrerade blir skyldiga att erlägga bidrag för tillsynsverksamheten och att Kungl. Maj:t får meddela närmare bestämmelser inom den beloppsram som angivits i lagtexten.

Utskottet har förståelse för de i motionen framförda synpunkterna att den föreslagna anknytningen av bidragen till den del av den skattepliktiga omsättningen som avser ädelmetallarbeten kan innebära ett betydande och kostnadskrävande arbete för de berörda.

Sättet att beräkna och fastställa bidraget för tillsynsverksamheten bör enligt utskottets mening ytterligare övervägas. Bidragen bör dock i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag tas ut av dem som omfattas av tillsynsverksamheten — tillverkare och importörer. Den i 17 § angivna beloppsramen för bidragen finner utskottet väl avvägd.

Den föreslagna lagen får ses som en ramlagstiftning. Erforderliga detaljföreskrifter bör ges i en tillämpningskungörelse. Det torde därför få ankomma på Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att fastställa de närmare bestämmelserna om tillsynsbidraget.

Utöver vad som framgått av det föregående har utskottet inte funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande med anledning av vad som anförts och föreslagits i propositionen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antager det i propositionen 1971: 165 framlagda förslaget till lag om handel med ädelmetallarbeten, dock — med bifall till motionen 1971: 1599 såvitt gäller bidrag till tillsynsverksamheten och avslag på motionen i övrigt — för sin del med ändrad lydelse av 17 § enligt vad som i det följande betecknas som *utskottets förslag:*

Kungl. Maj:ts förslag	*Utskottets förslag*
17 §	
Tillverkare och importör, som är eller skall vara registrerade enligt 15 §, skall årligen erlägga bidrag för tillsynsverksamheten enligt bestämmelser som meddelas av Konungen. Bidragets belopp *får ej överstiga en procent av den bidragsskyldiges enligt förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt skattepliktiga omsättning som avser ädelmetallarbeten, exklusive skatt. Beloppet* skall *dock* utgöra lägst 100 och högst 10 000 kronor.	Tillverkare och importör, som är eller skall vara registrerade enligt 15 §, skall årligen erlägga bidrag för tillsynsverksamheten enligt bestämmelser som meddelas av Konungen. Bidragets belopp skall utgöra lägst 100 och högst 10 000 kronor.

2. att riksdagen med bifall i övrigt till propositionen 1971: 165 beslutar att de uppgifter som f. n. ankommer på avdelningen för kontroll av ädelmetallarbeten hos mynt- och justeringsverket skall föras över till statens provningsanstalt den 1 juli 1972.

Stockholm den 7 december 1971

På näringsutskottets vägnar
INGVAR SVANBERG

Närvarande: herrar Svanberg (s), Bengtsson i Landskrona (s), Börjesson i Glömminge (c), Andersson i Örebro (fp), Haglund (s), Andersson i Storfors (s), Gustafsson i Byske (c), Rask (s), Wååg (s), Svensson i Malmö (vpk), Jonsson i Husum (s), Gustafsson i Säffle (c), Rydén (fp), Hovhammar (m) och Clarkson (m).

TRYCKERIBOLAGET IVAR HÆGGSTRÖM AB. STOCKHOLM 1971